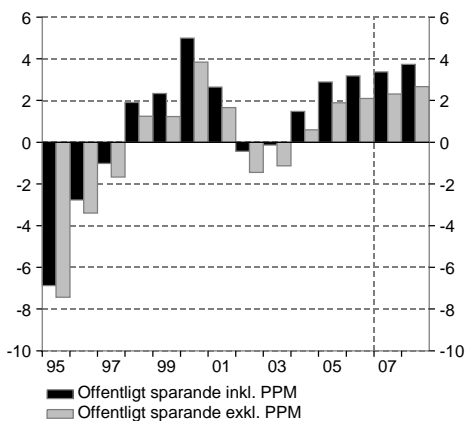

FÖRDJUPNING

Diagram 182 Finansiellt sparande i offentlig sektor

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Ny klassificering av premiepensionssystemet

Från och med beräkningarna i mars 2007 redovisar nationalräkenskaperna (NR) premiepensionssystemet (PPM) inom den privata sektorn i stället för som tidigare inom den offentliga sektorn. Därmed reduceras den offentliga sektorns finansiella sparande med ca 1 procentenhet (se tabell 43 och diagram 182).

BAKGRUND

EU:s statistikorgan Eurostat beslutade 1997 att det då nyligen införda svenska pensionssystemet med inkomstpension och premiepension skulle tillhöra den offentliga sektorn. År 2002 startade diskussioner i EU föranlett av att pensionssystem liknande det svenska premiepensionssystemet var på väg att införas i några av de nya EU-länderna. Efter två års diskussioner beslutade Eurostat att avgiftsbestämda och fullt ut fonderade system inte ska ingå i den offentliga sektorn.

Den ändrade klassificeringen i nationalräkenskaperna innebär att endast pensionssystem som är förmånsbestämda⁴³ och ofonderade ska räknas till den offentliga sektorn. Premiepensionssystemet är avgiftsbestämt och fullt ut fonderat och försäkringstagaren bär själv risken för sina placeringar. I enlighet med beslutet flyttas premiepensionssystemet från den offentliga sektorn i samband med att Sverige gör den halvårsvisa rapporteringen till EU av offentligt underskott och skuld. Den ändrade klassificeringen medför omräkningar från och med 1995, vilket var det år premiepensionssystemet infördes.

EFFEKTER PÅ DE OFFENTLIGA RÄKENSKAPERNA

En konsekvens av omräkningen är att den offentliga sektorns skatteintäkter minskar eftersom de lagstadgade kollektiva avgifter som finansierar premiepensionssystemet stannar kvar inom den privata sektorn. Avgifterna går mellan företag och hushåll. Det innebär att skattekvoten, vilken mäts som totala skatteintäkter⁴⁴ som andel av BNP, minskar jämfört med den tidigare redovisningen (se tabell 43). Inkomsterna minskar även till följd av att avkastningen på premiepensionssparandet inte längre tillfaller den offentliga sektorn.

Omräkningen medför också att den offentliga sektorns utgifter ökar, vilket förklaras av att de överförda statliga ålderpen-

⁴³ I ett förmånsbestämt pensionssystem är den utfallande pensionen fastställd till ett visst belopp eller till en viss andel av slutlönen eller medelinkomsten.

⁴⁴ Begreppet "totala skatteintäkter" innefattar de skatter och avgifter som upp bärs i Sverige. Den är summan av "offentliga sektorns skatteintäkter" och "EU-skatter". I "EU-skatter" ingår bl.a. den momsbaseerade EU-avgiften och tullmedel.

sionsavgifterna överstiger minskningen av pensionsutbetalningarna. Sedan 1999 har staten betalat avgifter till ålderspensions-systemet för samtliga pensionsgrundande sociala ersättningar. Dessa har varit en överföring inom den offentliga sektorn, dvs. från staten till AP-fonderna och till PPM via Riksgäldskontoret. Den andel som motsvarar pensionsrätt för premiepension förs nu över till hushållens sparande i kollektiva försäkringar. Eftersom pensionsutbetalningarna från premiepensionssystemet för närvarande är mycket låga, minskar de offentliga utgifterna marginellt.

Åren 2004–2008 minskar den offentliga sektorns finansiella sparande med 22–34 miljarder kronor per år, eller med motsvarande 0,9–1,1 procent av BNP till följd av överföringen av PPM till den privata sektorn (se tabell 43).

Tabell 43 Effekter på offentligt sparande av ändrad redovisning av premiepensionssystemet

Miljarder kronor löpande priser och procent av BNP

	2004	2005	2006	2007	2008
Inkomster	-19	-22	-26	-28	-30
Kollektiva avgifter	-18	-20	-22	-24	-26
Avkastning aktier	-1	-2	-3	-4	-4
Utgifter	3	4	5	4	3
Pensioner	0	0	0	-1	-1
Statliga ålderspensionsavgifter	2	3	4	4	3
Räntor	1	1	1	1	1
Sparande	-22	-26	-30	-32	-33
<i>Procent av BNP</i>	<i>-0,9</i>	<i>-1,0</i>	<i>-1,1</i>	<i>-1,1</i>	<i>-1,0</i>
Skattekvot	-0,7	-0,7	-0,8	-0,8	-0,8

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Budgetpolitiken är sedan 1997 inriktad på två övergripande och fleråriga mål, dels utgiftstaket för staten, dels överskottsmålet för den offentliga sektorn. Det innebär att riksdagen har beslutat att den offentliga sektorns finansiella sparande ska uppgå till motsvarande 2 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Som en följd av att premiepensionssystemet i nationalräkenskaperna flyttas från den offentliga sektorn har regeringen aviserat, i samband med regeringsöverläggningarna den 23:e mars, att regeringen avser att föreslå riksdagen att finanspolitiken framöver ska inriktas på att upprätthålla ett finansiellt sparande i den offentliga sektorn på motsvarande 1 procent av BNP i genomsnitt över konjunkturcykeln.

EFFEKTER PÅ HUSHÅLLSSPARANDET

Premiepensionssparandet redovisas, i och med den förändrade klassificeringen, som en del av hushållssektorns sparande i kollektiva försäkringar.⁴⁵ Hushållens sparkvot, dvs. hushållens sparande som andel av disponibel inkomst, är därmed i genomsnitt 2,0 procentenheter högre åren 2004–2008 (se tabell 44).

Tabell 44 Effekter på hushållens sparande av ändrad redovisning av premiepensionssystemet

Miljarder kronor, löpande priser och procent av disponibel inkomst

	2004	2005	2006	2007	2008
Sparande i kollektiva försäkringar	23	27	28	30	32
<i>Procent av disponibel inkomst</i>	<i>1,8</i>	<i>2,0</i>	<i>2,0</i>	<i>2,1</i>	<i>2,1</i>

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁴⁵ Förändringen av hushållens sparande i kollektiva försäkringar är något lägre än förändringen av hushållens finansiella sparande eftersom räntor och avkastning på aktier inte ingår i sparandet i kollektiva försäkringar.